[illegible]

030640

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

१५५०९

श्रीगणेशायनमः॥ हरिः ओम्॥ श्रीगुरुभ्योनमः॥ ॐ भद्रंकर्णेभिः शृणुयामदेवाः॥
भद्रंपश्येमाक्षभिर्यजत्राः॥ स्थिरैरंगैस्तुष्टुवांसस्तनूभिर्व्यशेमदेवहितंयदा
युः॥ स्वस्तिनइंद्रोवृद्धश्रवाः स्वस्तिनः पूषाविश्ववेदाः॥ स्वस्तिनस्तार्क्ष्योअ
रिष्टनेमिः स्वस्तिनोबृहस्पतिर्दधातु॥ ॐ शांतिः शांतिः शांतिः॥ हरिः ॐम्॥
वाङ्मेमनसिप्रतिष्ठितामनोमेवाचिप्रतिष्ठितमाविरावीर्मएधिवेदस्यम
आणीस्थः श्रुतंमेमाप्रहासीरनेनाधीतेनाहोरात्रांत्संदधाम्यृतंवदिष्या
मिसत्यंवदिष्यामितन्मामवतुतद्वक्तारमवत्ववतुमामवतुवक्तारमवतु

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

वक्तारं ॥ ॐ नमः ॥ आत्मा वा इदमेक एवाग्र आसीन्नान्यत्किंचन मिषत्स ईक्षत
लोकान्नु सृजा इति ॥ स इमाँल्लोकानसृजत अंभो मरीचीर्मरमापोदोंभः प
रेण दिवं द्यौः प्रतिष्ठांतरिक्षं मरीचयः पृथिवी मरो या अधस्तात्ता आपः ॥
स ईक्षतेमे नु लोका लोकपालान्नु सृजा इति सोद्भ्य एव पुरुषं समुद्धृत्यामू
र्छयत्तमभ्यतपत्तस्याभितप्तस्य मुखं निरभिद्यत यथांडं मुखाद्वाग्वाचो
ऽग्निर्नासिके निरभिद्येतां नासिकाभ्यां प्राणः प्राणाद्वायुः कर्णौ निरभिद्ये राम
तां कर्णाभ्यां श्रोत्रं श्रोत्राद्दिशस्त्वङ्निरभिद्यत त्वचो लोमानि लोमभ्य ओष
रक्षिणी निरभिद्येतामक्षीभ्यां चक्षुश्चक्षुष आदित्यः

धयो वनस्पतयो हृदयं निरभिद्यत ॥ हृदयान्मनो मनसश्चंद्रमा नाभिर्निर
भिद्यत नाभ्या अपानो पानान्मृत्युः शिश्नं निरभिद्यत शिश्नाद्रेतो रेतस
आपः ॥१॥ ता एता देवताः सृष्टा अस्मिन्महत्यर्णवे प्रापतंस्तमशनापि
पासाभ्यामन्ववार्जत्ता एनमब्रुवन्नायतनं नः प्रजानीहि यस्मिन्प्रति
ष्ठिता अन्नमदामेति ताभ्यो गामानयत्ता अब्रुवन्न वै नोयमलमिति
ताभ्योऽश्वमानयत्ता अब्रुवन्न वै नोयमलमिति ताभ्यः पुरुषमानय
त्ता अब्रुवन्सुकृतं बतेति पुरुषो वाव सुकृतं ता अब्रवीद्यथायत

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

श्री·ध·
२

नंप्रविशत्तेस्यग्निर्वाग्भूत्वामुखंप्राविशद्वायुःप्राणोभूत्वानासिकेप्रा
विशदादित्यश्चक्षुर्भूत्वाक्षिणीप्राविशद्दिशःश्रोत्रंभूत्वाकर्णौप्राविशन्नो
षधिवनस्पतयोलोमानिभूत्वात्वचंप्राविशंश्चंद्रमामनोभूत्वाहृदयंप्रा
विशन्मृत्युरपानोभूत्वानाभिंप्राविशदापोरेतोभूत्वाशिश्नंप्राविशंस्त
मशनापिपासेअब्रूतामावाभ्यामभिप्रजानीहीतितेअब्रवीदेतास्वेवावांदे ऐ२
वतास्वाभजाम्येतासुभागिन्यौकरोमीतितस्माद्यस्यैकस्यैचदेवतायैह
विर्गृह्यतेभागिन्यावेवास्यामशनापिपासेभवतः॥२॥सईक्षतेमेनुलो२ राम
२

काश्चलोकपालाश्चान्नमेभ्यःसृजाइतिसोपोभ्यतपत्ताभ्योभितप्ताभ्यो
मूर्तिरजायतयावैसामूर्तिरजायतान्नंवैतत्तदेनत्सृष्टंपराङत्यजिघां
सत्तद्वाचाजिघृक्षत्तन्नाशक्नोद्वाचाग्रहीतुंसयद्धैनद्वाचाग्रहैष्यदभिव्या
हृत्यहैवान्नमत्रप्स्यत्तत्प्राणेनाजिघृक्षत्तन्नाशक्नोत्प्राणेनग्रहीतुंसय
द्धैनत्प्राणेनाग्रहैष्यदभिप्राण्यहैवान्नमत्रप्स्यत्तच्चक्षुषाजिघृक्षत्तन्ना
शक्नोच्चक्षुषाग्रहीतुंसयद्धैनच्चक्षुषाग्रहैष्यत्दृष्ट्वाहैवान्नमत्रप्स्यत्तच्छ्रो
त्रेणाजिघृक्षत्तन्नाशक्नोच्छ्रोत्रेणग्रहीतुंसयद्धैनच्छ्रोत्रेणाग्रहैष्यच्छ्रुत्वाहै

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

वान्नमत्रप्स्यत्तत्त्वचाजिघृक्षत्तन्नाशक्नोत्त्वचाग्रहीतुंसयद्धैनत्त्वचाग्रहैष्यत्स्पृ
ष्ट्वाहैवान्नमत्रप्स्यत्तन्मनसाजिघृक्षत्तन्नाशक्नोन्मनसाग्रहीतुंसयद्धैनन्मन
साग्रहैष्यद्ध्यात्वाहैवान्नमत्रप्स्यत्तच्छिश्नेनाजिघृक्षत्तन्नाशक्नोच्छिश्नेनग्र
हीतुंसयद्धैनच्छिश्नेनाग्रहैष्यद्विसृज्यहैवान्नमत्रप्स्यत्तदपानेनाजिघृ
क्षत्तदावयत्सैषोन्नस्य ग्रहोयद्वायुरन्नायुर्वाएषयद्वायुःसईक्ष
तकथंन्विदंमदृतेस्यादितिसईक्षतकतरेणप्रपद्याइतिसईक्षतयदिवा
चाभिव्याहृतंयदिप्राणेनाभिप्राणितंयदिचक्षुषादृष्टंयदिश्रोत्रेणश्रु

तंयदित्वचास्पृष्टंयदिमनसाध्यातंयद्यपानेनाभ्यपानितंयदिशिश्नेन
विसृष्टमथकोहमितिसएतमेवसीमानंविदार्यैतयाद्वाराप्रापद्यतसैषा
विदृतिर्नामद्वास्तदेतन्नांदनंतस्यत्रयआवसथास्त्रयस्वप्नाअयमावस
थोयमावसथोयमावसथइतिसजातोभूतान्यभिव्यैख्यत्किमिहान्यंवा
वदिषदितिसएतमेवपुरुषंब्रह्मततमपश्यदिदमदर्शमितीं३तस्मा
दिदंद्रोनामेदंद्रोहवैनामतमिदंद्रंसंतमिंद्रइत्याचक्षतेपरोक्षेणपरो
क्षप्रियाइवहिदेवाःपरोक्षप्रियाइवहिदेवाः॥३॥इतिद्वितीयारण्यके

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

आ· क·

४ चतुर्थोध्यायः॥अपक्रामंतुगर्भिण्यः॥पुरुषेहवाअयमादितोगर्भोभव
तियदेतद्रेतस्तदेतत्सर्वेभ्योंगेभ्यस्तेजःसंभूतमात्मन्येवात्मानंबिभर्ति
तद्यदास्त्रियांसिंचत्यथैनज्जनयतितदस्यप्रथमंजन्मतत्स्त्रियाआत्म
भूयंगच्छतियथास्वमंगंतथातस्मादेनांनहिनस्तिसास्यैतमात्मानमत्रगतं
भावयतिसाभावयित्रीभावयितव्याभवतितंस्त्रीगर्भंबिभर्तिसोग्रएवकु
मारंजन्मनोग्रेधिभावयतिसयत्कुमारंजन्मनोग्रेधिभावयत्यात्मानमेवत राम
द्भावयत्येषांलोकानांसंतत्याएवंसंतताहीमेलोकास्तदस्यद्वितीयंजन्म ४

सोस्यायमात्मापुण्येभ्यःकर्मभ्यःप्रतिधीयतेऽथास्यायमितरआत्माकृतकृ
वयो त्योगतःप्रैतिसइतःप्रयन्नेवपुनर्जायतेतदस्यतृतीयंजन्मतदुक्तमृषि
णागर्भेनुसन्नन्वेषामवेदमहंदेवानांजनिमानिविश्वा॥शतंमापुरआय
सीररक्षन्नधःश्येनोजवसानिरदीयमितिगर्भएवैतच्छयानोवामदेवएव
मुवाचसएवंविद्वानस्माच्छरीरभेदादूर्ध्वउत्क्रम्यामुष्मिन्स्वर्गेलोकेसर्वा
न्कामानाप्त्वामृतःसमभवत्समभवत्॥४॥इतिद्वितीयारण्यकेपंचमो
ध्यायः॥यथास्थानंतुगर्भिण्यः॥कोयमात्मेतिवयमुपास्महेकतरःस

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

आ॰ष॰

५ आत्मा येन वा पश्यति येन वा शृणोति येन वा गंधानाजिघ्रति येन वा वाचं व्याक
रोति येन वा स्वादु चास्वादु च विजानाति यदेतद्धृदयं मनश्चैतत्संज्ञानमाज्ञा
नं विज्ञानं प्रज्ञानं मेधा दृष्टिर्धृतिर्मतिर्मनीषा जूतिः स्मृतिः संकल्पः क्रतुरसुः
कामो वश इति सर्वाण्येवैतानि प्रज्ञानस्य नामधेयानि भवंत्येष ब्रह्मैष इंद्र ए
ष प्रजापतिरेते सर्वे देवा इमानि च पंच महाभूतानि पृथिवी वायुराकाश आ
पो ज्योतींषीत्येतानीमानि च क्षुद्रमिश्राणीव बीजानीतराणि चेतराणि चांडजा राम
नि च जारुजानि च स्वेदजानि चोद्भिज्जानि चाश्वा गावः पुरुषा हस्तिनो यत्किं
चेदं प्राणि जंगमं च पतत्रि च यच्च स्थावरं सर्वं तत्प्रज्ञानेत्रं प्रज्ञाने प्रतिष्ठितं ५
मानि२७

मना१

प्रज्ञानेत्रो लोकः प्रज्ञा प्रतिष्ठा प्रज्ञानं ब्रह्म स एतेन प्रज्ञेनात्मनास्माल्लोकादुत्क्रम्या
मुष्मिन्स्वर्गे लोके सर्वान्कामानाप्त्वामृतः समभवत्समभवत् ॥ ५ ॥ इत्यैतरेया
रण्यके षष्ठोध्यायः ॥ वाङ्मे मनसि प्रतिष्ठिता मनो मे वाचि प्रतिष्ठितमाविरावी
र्म एधि वेदस्य म आणीस्थः श्रुतं मे मा प्रहासीरनेनाधीतेनाहोरात्रान्संदधा
म्यृतं वदिष्यामि सत्यं वदिष्यामि तन्मामवतु तद्वक्तारमवत्ववतु मामवतु व
क्तारमवत्ववक्तारं ॥ ॐ शांतिः ॥ ३ ॥ श्रीनारायणार्पणमस्तु ॥ हस्ताक्षरं ब्रह्मा
नंदाश्रमचरणारविंदी ब्रह्माश्रमेण लिखितं मुकाम ब्रह्मावर्ते ॥ शुभं भवतु ॥ ५ ॥

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

१४४१
१५५०९

॥ श्रीगणेशायनमः ॥ इति आ[illegible]कृ समाप्त ॥

॥ श्रीगुरुभ्योनमः ॥ श्रीगोपालकृष्णायनमः ॥

Indira Gandhi National Centre for the Arts